

Indberetning nr. 5 / 2008

Emner:

- *Resume af Lagmandens redegørelse (Olajtalen) i forbindelse med Lagtingets åbning den 29. juli 2008*
- *Oppositionens kommentarer til Olajtalen var få og kortfattede*
- *Landsstyret har mistet sit parlamentariske flertal som følge af sagen om tunnelen til Sandø og forsøger nu at fortsætte som mindretalslandsstyre. Sagen har skabt uro i Socialdemokratiet, der nu skal behandle den politiske situation på et landsmøde*
- *Landsstyremanden for fiskerianliggender har fremsat et forslag, der medfører en omfattende reduktion i antal fiskedage*
- *Jenis av Rana blev frikendt ved Færøernes Ret, men anklagemyndigheden har anket afgørelsen til Landsretten*
- *Etableringen af en jurauddannelse på Færøerne løbet ind i problemer med at skaffe personale*
- *Mindre end halvdelen af de færøske studerende i udlandet vender ikke tilbage efter endt uddannelsesforløb i udlandet*
- *EFTA har nedsat en arbejdsgruppe med henblik på undersøgelse af mulighederne for et færøsk EFTA-medlemskab*
- *Personalia*

Resume af den mundtlige del af lagmandens redegørelse (Olajtalen) i forbindelse med Lagtingets åbning den 29. juli 2008

Indledningsvis indeholder denne indberetning en kort gennemgang af hovedpunkterne i lagmandens Olajtale i forbindelse med Lagtingets åbning. En oversættelse af redegørelsens mundtlige del er endvidere vedlagt indberetningen som bilag.

Den økonomiske situation

Lagmanden gør det i talen indledningsvis klart, at den færøske økonomi ikke er på vej ind i en krise lig den i 1990'erne. Den færøske økonomi er ganske vist presset af den generelle økonomiske udvikling, og især de høje oliepriser der har tvunget dele af fiskerierhvervet i knæ, men overordnet set har den færøske økonomi det godt og står ifølge lagmanden godt rustet til at klare udfordringerne. Der er rekordlav arbejdsløshed, den offentlige gæld er lille og Færøerne har et nettotilgodehavende i forhold til udlandet på 3 mia. kr.

Et nyt landsstyre med nye mål

Ifølge lagmanden har hvert landsstyre sine mål, som man ønsker at fremme, men samtidig må andre mål lægges til side, hvis man ikke kan opnå enighed om dem. Lagmanden anser dannelsen af det nye landsstyre efter lagtingsvalget i januar 2009 som nødvendigt, hvis der skal tages nogle påtrængende og nødvendige afgørelser, der skal sikre resultater og velfærden på længere sigt.

Fiskeripolitikken

Fiskeripolitikken står ifølge lagmanden overfor store ændringer, der beskrives som et af de væsentligste erhvervspolitiske initiativer, siden enehandelen blev aftaget i 1856.

Store dele af fiskerflåden er i dag i en presset situation pga. lave fiskepriser, den høje oliepris, nedfiskede fiskebestande og de senere års handlen med fiskeskibe og fiskeritilladelser. Landsstyret har en fuldstændig plan for fiskerierhvervets fremtid, der skal være baseret på et bæredygtigt og dynamisk fiskerierhverv, hvor de politiske hindringer og økonomisk støtte ikke afleder markedskræfterne.

For det første skal fiskebestandene genoprettes, hvilket skal ske ved at rette sig efter biologernes anbefalinger. For det andet skal fiskeproduktionen ske på et bæredygtigt og miljøvenligt grundlag. For det tredje skal alle love, der lægger hindringer i vejen for fiskerierhvervet, revurderes, hvilket bl.a. vedrører pligten til at sælge via fiskeriauktioner på Færøerne, mulighederne for at lande fisken direkte i udlandet og muligheden for forarbejdning af fisken ombord på skibene. Der skal desuden etableres en ressourceauktion eller et marked for køb og salg af fiskedage, hvor alle rettigheder til landets ressourcer skal kunne omsættes frit, så alle interesserede får adgang til naturressourcerne - til folkets ejendom. Det sidste er ifølge lagmanden en kovending i forhold til den nuværende situation, hvor alle rettighederne er bundet til de udelte tilladelser, som er gældende til 2018, og først og fremmest er til gavn for dem, der allerede er i erhvervet.

Landsstyret er bevidst om, at kursen i fiskeripolitikken skal ændres og er i den forbindelse rede til at acceptere underskud på finansloven, mens fiskerierhvervet tilpasser sig.

Arbejdsmarkedet

Lagmanden nævner, at han ønsker et rummeligt og fleksibelt arbejdsmarked. Der bliver i fremtiden brug for flere hænder og gode hoveder, og i den forbindelse er det også vigtigt at tage godt imod de udlændinge, der kommer til Færøerne. Det er i relation hertil vigtigt at få overtaget udlændingeområdet, så det kan indrettes efter færøske forhold.

Uddannelse og forskning

Lagmanden sagde i sin redegørelse, at viden nok er den væsentligste ressource af alle, og derfor skal uddannelsesområdet for alvor prioriteres. Grundlaget lægges allerede i børnehaven, og derfor skal tilbud, planer og mål koordineres hele vejen derfra og op til de mellemlange uddannelser.

På folkeskoleområdet etableres en ny uddannelse for læsevejledere, der gennemføres tilbagevendende undersøgelser af trivsel og tilfredshed hos elever, lærere og forældre, og der gennemføres løbende prøver med henblik på at sikre, at der sker den nødvendige faglige udvikling. Lærer- og pædagoguddannelserne opgraderes til bacheloruddannelser.

Som det første skridt på vejen til at koordinere de højere uddannelser og etablere et lærdoms- og forskningscenter er universitetet, seminariet og sygeplejerskolen lagt sammen. Der udbydes nye uddannelser i jura, hav- og jordbrugsvidenskab samt IT. Uddannelsesmulighederne for færøske studerende skal forbedres via bedre muligheder for fjernstudier, samtidig som mulighederne for at kunne uddanne sig udenfor Færøerne fortsat skal være en mulighed.

Lagmanden nævner, at der i 2015 skal anvendes 3 pct. af BNP til forskning og udvikling, hvor der i dag kun anvendes 1 pct. af BNP, som primært finansieres af det offentlige. Det forventes, at Færøerne i 2009 bliver omfattet af EU's rammeprogram for forskning, hvor der i perioden 2007 - 2013 ydes 380 mia. kr. i støtte.

Infrastruktur

Med henblik på at støtte og sikre udvikling og trivsel på Færøerne skal mulighederne for at rejse rundt på Færøerne og ud i verden forbedres. Det skal ifølge lagmanden ske bl.a. ved en udbygning af lufthavnen. Arbejdet med planlægningen af to undervandstunneler, der tilsammen udgør den største investering i infrastrukturen i Færøernes historie, skal fortsætte under hensyntagen til de økonomiske og tekniske forudsætninger.

Velfærdspolitikken

Landsstyrekoalitionen arbejder for et solidarisk samfund med størst mulig frihed og lige rettigheder for alle. Færøerne skal være et land med gode og velfungerende velfærdstjenester, hvor familiens trivsel er i højsædet. Ifølge lagmandens tale ses de velfærdspolitiske prioriteringer allerede på finansloven for 2008; bl.a. er barselsorloven allerede forlænget og skal i løbet af valgperioden forlænges til ét år.

Som en væsentlig del af velfærdspolitikken ønsker landsstyret at forbedre boligmulighederne, så både lavtlønnede, enlige forsørgere og nyuddannede får flere muligheder for at finde sig en passende bolig. For personer, der i dag ønsker at bosætte sig på Færøerne, er den eneste mulighed næsten kun at købe sin egen bolig og dermed gældsætte sig, hvilket kan afholde bl.a. nyuddannede, der har taget en uddannelse i udlandet, fra at flytte tilbage.

Der bliver flere og flere ældre, men samtidig færre i den arbejdsføre alder til at forsørge de ældre. Ifølge lagmandens opfattelse eksisterer der ikke nogen ældrebyrde. De ældre bidrager blot til et rigere samfund for alle generationer. Det er ifølge lagmanden muligt at sikre de nødvendige midler til pensioner, ældreplejen og sygeplejen. Landsstyret arbejder i den forbindelse med en pensionsreform, hvor det er planen, at en større andel af pensionen skal finansieres uden om landskassen, ved at den enkelte fremover i større grad skal spare op til sin egen pension.

Skatte- og afgiftspolitikken

Skattelovgivningen skal ændres således, at beskatningen gøres mere progressiv, og det skal gælde for både landsskatten og kommuneskatten. De første skridt er allerede taget ved, at både sygekassekontingentet og Tv- og radiolicensen nu skal kræves ind via skatten.

Kommunerne

Med henblik på at sikre, at så mange afgørelser som muligt træffes så nær borgeren som muligt, skal flere opgaves lægges ud til kommunerne. Det er i den forbindelse nødvendigt at revurdere den kommunale beskatning, der i dag er en proportional skat, samt behov for etablering af en kommunal udligningsordning. For at kommunerne kan klare yderligere opgaver, vil det være nødvendigt med færre og større kommunale enheder. Landsstyret har sat sig som mål at reducere antallet af kommuner fra de nuværende 34 til 7 kommuner i indeværende valgperiode, evt. allerede fra 2010.

Sygehusvæsenet

Ifølge lagmanden igangsætter landsstyret en udviklingsplan for sygehusvæsenet, hvor nøgleordene er organisering, finansstyring og kvalitetsudvikling. Det sker bl.a. ud fra erkendelse af, at udgifterne til sundhedsvæsenet bare stiger og stiger, hvorfor det er vigtigt at sikre, at man får fuld valuta for pengene. Med henblik på at sikre og styre sygehusvæsenets udvikling skal det nuværende sygehusvæsen med tre sygehuse samles i én enhed med fælles ledelse.

Samtidig med, at sygehusvæsenet på Færøerne skal udvikles og samtidig sikre at patienterne har tillid hertil, ønsker man fortsat at bruge de muligheder, der er i udlandet på de områder, hvor man ikke selv har kompetencerne.

Udenrigspolitikken

Udenrigspolitikken og internationalt samarbejde er nøglen til at udvikle samfundet i det 21. århundrede. Lagmanden siger i talen, at Færøerne har gode forudsætninger for at udvikle sig i globaliseringen og bevæge sig bort fra vanetænkningen om, at Færøerne ligger i en yderzone og ikke er i stand til at varetage sine egne interesser. Færøerne og havet omkring øerne ligger centralt i en strategisk vigtig del af Nordatlanten – et område som vil få stadig større global betydning, når det vedrører naturressourcer, klimaændringer, miljø, vedvarende energi, nye sejlruiter og ændret magtbalance mellem stormagterne.

Med henblik på at fremme færøske interesser er det vigtigt selv at være tilstede i udlandet. Det nye landsstyres beslutning om etablering af det nye landsstyreområde for udenrigsanliggender skal bidrage hertil. Det er ifølge lagmandens tale hensigten, at alle færøske repræsentationer i udlandet skal have ansat personer, der udelukkende arbejder med eksportfremme.

Samarbejder med EU skal revurderes med henblik på, at varer, tjenester, kapital og personer kan bevæge sig frit mellem unionen og Færøerne. Samtidig skal bestræbelserne på at opnå EFTA-

medlemskab fortsætte. Der er i EFTA-regi nedsat et udvalg, der skal se på mulighederne for at udvide fællesskabet med Færøerne.

Lagmanden redegør i talen for, at samarbejdet med Island fortsat udvikles med udgangspunkt i Hoyvik-aftalen, samtidig med at der har været møder med Isle of Man om at få øen med i aftalen, som man også gerne vil have udvidet til også at omfatte Grønland og Norge med henblik på at etablere et frihandelsområde i Vestnorden.

Det er desuden intentionen, at Færøerne som et centrum i Nordatlanten skal knytte samarbejdsforbindelser og indgå handelsaftaler med Skotland, England, Irland samt Canada og Rusland.

Miljøområdet

Landsstyret ønsker ifølge lagmandens redegørelse at tage et større medansvar på miljøområdet. Landsstyret er ved at udarbejde en arbejdsplan for klimaområdet med konkrete forslag og tiltag, der skal reducere udledningen af drivhusgasser.

Landsstyret vil være med til klimakonferencen i København i 2009 og satser i den forbindelse på at tilslutte sig til aftalen, men ønsker også, at der i den forbindelse tages hensyn til de særlige færøske forhold.

Oppositionens kommentarer til lagmandens Olajtale

Bemærkningerne til talen har været ganske få og kortfattede, hvilket kan ses i lyset af den nye politiske situation der opstod, da Gerhard Lognberg fra Socialdemokratiet under debatten vedrørende Olajtalen meddelte, at han ikke længere var en del af landsstyrets parlamentariske grundlag. Gerhard Lognberg kan ikke acceptere, at han ikke kan få en eksakt dato for, hvornår byggeriet af en tunnel mellem Sandø og Strømø skal påbegyndes. For mere om den nye politiske situation som følge af tunnelsagen henvises til afsnittet herom senere i denne indberetning.

Kaj Leo Johannsen fra Sambandspartiet har udtalt, at talen indeholder store planer, men ingen finansiering, og at det er og bliver dyrt at leve på Færøerne. Han er desuden af den opfattelse, at fiskerierhvervet får et slag i ansigtet i lagmandens tale.

Jørgen Niclasen fra Folkeflokkun ser lagmandens tale som en tale, der skuer bagud og roser det foregående landsstyre, hvor Folkeflokkun var med, for dets resultater og planer. Han mener ikke, at lagmandens tale indeholder nogen konkrete anvisninger på, hvordan nogle af det nuværende landsstyres planer skal føres ud i livet og beskriver endvidere talen som meget lang, men uden reelt indhold.

Kári P. Højgaard fra Selvstyrepartiet beskriver lagmandens tale som meget omfattende og meget lang. Han ser flere gode ting i talen, som Selvstyrepartiet kan støtte, men har vanskeligt ved at se, hvorledes det hele kan hænge sammen i en tid, hvor indtægterne er faldende og de offentlige udgif-

ter stigende. Ifølge Kári P. Højgaard er visionerne i orden, men der er ikke sammenhæng mellem ord og handling.

Landsstyret har mistet sit parlamentariske flertal i Lagtinget som følge af tunnelsagen

Lagmanden nedsatte den 28. maj 2008 et ”Tunneludvalg”, der skulle komme med en indstilling til, hvorledes projektet med to undersøiske tunneller skal organiseres og finansieres, jf. min Indberetning nr. 4 fra 9. juni 2008.

Tunneludvalget afleverede sin indstilling til lagmanden den 15. juli 2008. Udvalget anbefaler, at tunnellerne gennemføres i offentlig regi og organiseres i offentlige aktieselskaber, som det også var tilfældet med tunnellerne til Vågø og Klaksvík.

Vedr. Sandøtunnelen anbefaler udvalget, at der årligt sættes 50 mio. kr. i aktieselskabet Sandøtunnelen med henblik på at skabe et økonomisk grundlag inden boringen påbegyndes. Forholdene vedr. Sandøtunnelen skal fastlægges i en anlægslov, der skal fremsættes for Lagtinget i den kommende samling.

Vedr. den anden tunnel (Østerø- eller Skálafjordtunnelen) indstiller udvalget, at der indledes forhandlinger med det private selskab, der allerede har søgt om tilladelse til at påbegynde tunnelprojektet, om en overtagelse af projektet. Når det nødvendige forberedende arbejde er gjort, skal der også fremsættes en anlægslov for denne tunnel.

Det er udvalgets opfattelse, at der med den skitserede løsning vil være mulighed for fuldstændig styring af de økonomiske og tekniske risici. Det vil så være disse risici, der vil være afgørende for, hvornår man påbegynder det ene og det andet tunnelprojekt.

De to landsstyremedlemmer fra Sandø, Páll á Reynatugvu (Republikanerne) og Gerhard Lognberg (Socialdemokratiet), har tidligere udtalt, at arbejdet med at bore tunnelen til Sandø skal påbegyndes med det samme – ellers vil de overveje deres støtte til landsstyret.

Gerhard Lognberg skrev på baggrund af tunneludvalgets indstilling til lagmanden med anmodning om svar på, om Sandøtunnelen påbegyndes i 2010, og om Sandøtunnelen eller Skálafjordtunnelen påbegyndes først. Hvis ikke Sandøtunnelen påbegyndes senest i 2010, og en konkret dato fastsættes ved lov, vil han ikke længere være en del af koalitionsens parlamentariske grundlag.

Lagmanden svarede Gerhard Lognberg i brev af 23. juli 2008. Lagmanden svarede bl.a., at det ikke bliver fastsat ved lov, at boringen skal påbegyndes i 2010, og henviser i den forbindelse til landsstyrets regeringsgrundlag, hvor der bl.a. nævnes, at alle politiske tiltag skal ske under hensyntagen til den økonomiske udvikling i samfundet. Lagmanden svarede desuden, at meget tyder på, at Skálafjordtunnelen vil blive den tunnel, man vil påbegynde først, da denne investering er selvfinansierende og vil kunne bidrage til at finansiere andre projekter, bl.a. Sandøtunnelen.

Gerhard Lognberg var ikke tilfreds med lagmandens svar og især det forhold, at der ikke sættes nogen dato på for påbegyndelsen af Sandøtunnelen. Efter et møde i koalitionen den 24. juli 2008 udtalte han, at han inden Olaj (dvs. senest mandag den 28. juli 2008) ville meddele lagmanden, om han fortsat ville være en del af landsstyrekoalitionens parlamentariske grundlag. Páll á Reynatugvu var ikke været helt så markant i sin stillingtagen og sagde, at han umiddelbart er tilfreds med tunneludvalgets indstilling og er optimistisk med hensyn til, at arbejdet med tunnelen til Sandø nok skal komme i gang inden alt for længe.

Gerhard Lognberg svarede ikke lagmanden inden Olaj, men først den 31. juli 2008 i forbindelse med selve debatten om Olajtalen. Da Gerhard Lognberg fik ordet, meddelte han fra Lagtingets talerstol - efter først at have rettet et skarpt angreb på Socialdemokratiets lagtingsgruppe og især lagmanden, som han anklagede for at have svigtet både ham og Sandø - at han ikke længere var en del af landsstyrets parlamentariske grundlag. Han vil dog fortsætte som medlem af Socialdemokratiet og vil ellers tage stilling fra sag til sag.

Efter at det stod klart, at landsstyret havde mistet sit parlamentariske flertal, fortsatte Lagtingets debat om Olajtalen, hvor der løbende blev stillet spørgsmål ved at debattere landsstyrets politiske planer, når der ikke længere stod et flertal bag. Lagmanden udtalte, at landsstyret foreløbig fortsætter som et mindretalslandsstyre og anmodede oppositionen om at vise samarbejdsvilje.

Formanden for Centerpartiet, Jenis av Rana, kunne forestille sig et mindretalslandsstyre med 16 af Lagtingets 33 mandater bag sig. Jenis av Rana anser et mindretalslandsstyre for en ny mulighed i færøsk politik, som man bør prøve af, for så er man nødsaget til at forhandle og samarbejde for at nå resultater.

Formanden for Folkeflokken, Jørgen Niclasen, henstillede til lagmanden om at træde tilbage, men fandt ikke, at der skulle udskrives valg, så kort tid efter seneste valg. Han mente, at det rette ville være at indlede forhandlinger om dannelse af et nyt landsstyre.

Sambandspartiet meldte ud, at partiet under ingen omstændigheder ønsker at støtte et mindretalslandsstyre. Partiet ønsker ikke umiddelbart, at lagmanden skal træde tilbage og har ingen planer om et mistillidsvotum, men ønsker at give lagmanden en tænkepause. Sambandspartiet ser behov for dannelsen af et nyt landsstyre og er altid klar til udfordringerne.

Kári P. Højgaard fra Selvstyrepartiet meddelte, at partiet ikke ønsker at være landsstyrets faste støt-teparti, men vil tage stilling fra sag til sag for at få mest muligt af partiets politik igennem. Selvstyrepartiet ser gerne, at andre nu får muligheden for at komme til og ønsker umiddelbart ikke, at der udskrives nyvalg så kort tid efter seneste valg.

Situationen i Socialdemokratiet

Socialdemokratiet har på efterfølgende møder diskuteret den situation der er opstået, efter at Gerhard Lognberg har meddelt, at han ikke længere udgør en del af landsstyrets parlamentariske grundlag, men fortsat er medlem af partiet. Efter et møde den 1. august 2008 udsendte partiledelsen en

erklæring, der fuldt ud bakker op omkring det arbejde, som partiformanden, landsstyremedlemmer og lagtingsmedlemmerne udfører i overensstemmelse med partiets grundholdninger. Samtidig tager partiledelsen skarp afstand fra Gerhard Lognbergs udtalelser og adfærd, hvor han direkte har nedgjort lagmanden og lagtingsgruppen. Partiledelsen kan desuden ikke acceptere, at Gerhard Lognberg med sin handling truer partiets stilling og landsstyrekoalitionen. Partiformanden vil straks tage skridt til at indkalde til landsmøde for at behandle partiets fremtidige politiske kurs.

Formanden for Socialdemokratiets gruppe i Lagtinget, John Johannessen, har siden udtalt, at Gerhard Lognberg ikke længere er velkommen i lagtingsgruppen. John Johannessen ser dette som en naturlig konsekvens af Gerhard Lognbergs beslutning om ikke længere at støtte landsstyret. På spørgsmålet om, hvorvidt Gerhard Lognberg fortsat kan være medlem af Socialdemokratiet, udtaler John Johannessen, at det må landsmødet tage stilling til senere på måneden, men at det er temmelig alvorligt at være med til at tvinge sit eget parti fra regeringsmagten.

Det er endnu uklart, hvad der sker med Gerhard Lognbergs udvalgsposter. Han er medlem af Lagtingets Erhvervsudvalg, der bl.a. behandler sager vedr. undervandstunneller. Ifølge Færøernes Radio den 1. august 2008 er det usandsynligt, at Socialdemokratiet vil have ham siddende i udvalget.

Afslutningsvis kan tilføjes, at oppositionen har meddelt, at den i nærmeste fremtid vil fremsætte et forslag om, at et privat selskab skal lave Skálafjordtunnelen. Landsstyret har hidtil ønsket, at tunnelen skal laves i offentlig regi. Med støtte fra Gerhard Lognberg vil forslaget have 17 mandater bag sig og dermed et flertal i Lagtinget.

Det fremsatte forslag vedr. fiskedage for det kommende fiskeår indeholder gennemgribende ændringer

I henhold til lagtinglov om erhvervsmæssig fiskeri skal Lagtinget senest den 18. august 2008 fastsætte fiskedageantallet m.m.¹ for det kommende fiskeår (1. september 2008 - 31. august 2009).

Landsstyremanden for fiskerianliggende, Tórbjørn Jacobsen fra Republikanerne, fremsatte i forbindelse med Lagtingets åbning den 29. juli 2008 et forslag, der – hvis det vedtages - vil medføre en omfattende reduktion i antal fiskedage. Allerede ved sin tiltræden udtalte landsstyremanden for fiskerianliggende, at han ville tage biologernes anbefalinger alvorligt, da det er velkendt, at især torske- og kullerbestandene er små og skal genopbygges. ICES har således anbefalet, at der i 2009 ikke bør være fiskeri efter torsk og kuller ved Færøerne, da bestandene er på et historisk lavt niveau og fiskeriet med det nuværende fangsttryk ikke er bæredygtigt. Landsstyremanden har valgt at følge indstillingen fra biologerne ved Færøernes Fiskeriundersøgelser og har fremsat forslag om en reduktion i antal fiskedage med 50 pct. for de fleste grupper af fiskefartøjer og 20 pct. for partrawlerne (der især fisker sej).

¹ Fiskeriet efter bundfiskearterne ved Færøerne reguleres ikke via et kvotesystem, men med et system baseret på fiskedage og fredning af bestemte områder i perioder samt lukkede områder for trawlfiskeri.

Forslaget har mødt stor kritik fra dele af fiskerierhvervet, den politiske opposition, men også medlemmer af landsstyrekoalitionen har meldt ud, at de ikke kan støtte en så omfattende reduktion i antallet af fiskedage, da det vil fjerne grundlaget under hovederhvervet og få omfattende negative konsekvenser for hele det færøske samfund.

Landsstyremanden har til kritikken udtalt, at en opgørelse over antal ubrugte fiskedage i indeværende fiskeår viser, at flere fartøjsgrupper har så mange ubrugte fiskedage, at der reelt set ikke vil være tale om nogen stor reduktion i antallet af fiskedage. Det store antal ubrugte fiskedage skal bl.a. ses i lyset af, at der ikke har været fisket så meget pga. stigende oliepriser, faldende fiskepriser og mangel på mandskab. Det vil ifølge landsstyremanden dog alligevel være vigtigt at få reduceret det lovbestemte antal fiskedage, så bestandene kan få mulighed for at komme sig, hvis fiskerflådens forudsætninger i øvrigt ændrer sig til det bedre.

Jenis av Rana frikendt ved Færøernes Ret, men anklagemyndigheden har anket dommen til Østre Landsret

Som redegjort for i Indberetning nr. 2/2008 fik lagtingsmedlem Jenis av Rana fra Centerpartiet ophævet sin parlamentariske immunitet med henblik på, at der kunne rejses tiltale mod ham ved Retten på Færøerne. Jenis av Rana blev tiltalt for i sin egenskab af offentlig ansat kommunelæge ikke at have opfyldt sin underretningspligt til børneværnstjenesten i forbindelse med, at en datter skulle have afgivet oplysninger i hans lægekonsultation om hendes faders blufærdighedskrænkelse.

Retten frikendte Jenis av Rana den 8. juli 2008. Dommen løs således:

”Der er ikke belæg for at antage, at tiltalte, heller ikke på grund af sit mangeårige bekendtskab til familien og den øvrige kontakt til familien, herunder gennem den menighed hvor både tiltalte og de færdedes, bevidst har valgt at undlade at underrette børneværnstjenesten om de oplysninger, som tiltalte havde fået kendskab til.

Der er endvidere ikke tilstrækkelig grundlag for at fastslå, at det burde have stået tiltalte klart, at tiltalte, efter de oplysninger, som tiltalte var blevet bekendt med om de to spontane episoder og karakteren af disse, havde pligt til at underrette børneværnstjenesten herom.

Da forholdet i øvrigt ikke kan henføres under straffelovens § 157, vil tiltalte derfor være at frikende.

Thi kendes for ret

Tiltalte Jenis av Rana, frifindes. Statskassen betaler sagens omkostninger”

Anklagemyndigheden i sagen, der er Statsadvokaten, har efterfølgende anket dommen til Østre Landsret. Landsretten kommer til Færøerne i oktober.

Etableringen af en jurauddannelse på Færøerne

I Indberetning nr. 3/2008 blev det nævnt, at der skal oprettet en jurauddannelse på Færøernes Universitet (Fróðskaparsetur Føroya). Der er i den forbindelse opslået både en lektor- og en adjunktstil-

ling. De to nyansættelser skal bl.a. forberede og tilrettelægge en kommende masteruddannelse i jura.

Etableringen af en jurauddannelse ser ud til at være løbet ind i problemer, da der ikke er den store interesse for at søge stillingerne. Ved ansøgningsfristens udløb var der kun én ansøger til lektorstillingen, men ingen ansøgere til adjunktstillingen. Der havde oprindeligt været en ansøger til adjunktstillingen, men ansøgeren trak sin ansøgning tilbage. Man har valgt et genopslå adjunktstillingen, og har samtidig slækket på kravet om, at vedkommende, der får stillingen, skal påbegynde en juridisk ph.d.-uddannelse, hvis vedkommende ikke i forvejen har, eller allerede er påbegyndt, uddannelsen.

Mange færinger vender ikke tilbage efter at have afsluttet studier i udlandet

Mindre end halvdelen af de færøske studerende, der tager til udlandet for at studere, kommer tilbage til Færøerne efter endt uddannelse. Dette viser en undersøgelse, som Stuðulsstovnurin (det færøske SU-kontor) i juni præsenterede under en konference på Færøerne for de nordiske studiestøtteinstitutioner. Præsentationen, der er på dansk, kan læses på nedenstående link:

<http://www.mmr.fo/Default.asp?sida=490> (*Ov fá lesandi koma heim aftur eftir loknan lestur*)

Undersøgelsen viser, at kun 44 pct. af de færinger, der afsluttede en uddannelse i udlandet i perioden 2004-2006, var vendt tilbage til Færøerne i april 2007. Flere regner med at flytte tilbage til Færøerne indenfor en årrække, idet 58 pct. regner med at være vendt tilbage til Færøerne i 2012.

Det har længe været kendt, at mange færinger ikke vender tilbage til Færøerne, men det overrasker alligevel direktøren for Stuðulsstovnurin, at mere end halvdelen ikke vender tilbage. Det anses især for et stort problem, når hele 60 pct. af alle færøske studerende vælger at tage sin uddannelse i udlandet. Dermed mistes en stor del af den yngre og veluddannede generation. I Danmark og Finland vælger kun 2 pct. at tage deres uddannelse i udlandet, hvorfor antallet af dem, der muligvis ikke vender tilbage efter endt uddannelse, forholdsmæssigt ikke udgør så stor en andel. For Islands vedkommende tager 25 pct. af de unge deres uddannelse i udlandet og heraf vender knap 2/3 tilbage.

Muligheden for færøsk EFTA-medlemskab undersøges af arbejdsgruppe

EFTA besluttede på et møde i juni 2008 at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal behandle Færøernes ønske om at blive medlem i EFTA. Arbejdsgruppen skal bl.a. undersøge, om Færøernes forfatningsmæssige status vil være en hindring for færøsk medlemskab. Den danske regering har hele tiden støttet det færøske ønske om EFTA-medlemskab. Ifølge den islandske avis Morgunblaðið går Island, der det næste halve år har formandskabet i EFTA, ind for et færøsk medlemskab af EFTA, og den islandske udenrigsminister Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, vil bestræbe sig på at hjælpe Færøerne i bestræbelserne på at opnå medlemskab.

Personalia

Der søges nu efter en ny departementschef til landsstyreområdet for undervisnings- og kulturanliggender, da den nuværende departementschef Petur Petersen den 1. september 2008 tiltræder i en ny

stilling som konsulent i Lagmandskontoret. Petur Petersen, der har været departementschef de seneste 11 år, skal udover at indgå i det daglige politiske og administrative arbejde i Lagmandskontoret især beskæftige sig med økonomi- og udenrigsområdet.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen